

„Piwnica pod Baranami – archiwalia”

wystawa w Archiwum Nauki PAN i PAU

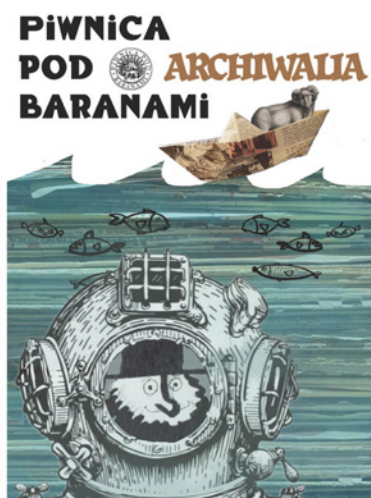
Joanna Laskosz
Archiwum Nauki PAN i PAU
Hieronim Sieński
Biblioteka Główna AGH

Wernisaż tej wystawy odbył się 2 października 2024 roku w Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie. Przybyli nań artyści tego legendarnego kabaretu, sympatycy i przyjaciele oraz mieszkańcy Krakowa. Otwarcie wystawy poprzedziły wystąpienia: dr. Adama Korczyńskiego – dyrektora Archiwum Nauki PAN i PAU i Bogdana Micka – dyrektora Piwnicy pod Baranami oraz występy piwnicznan: Tamary Kalinowskiej, Michała Pótoraka i Jakuba Zuckermana. O ekspozycji opowiedzieli: Hieronim Sieński – jej autor i kustosz Joanna Laskosz. Jeden z wielu wierszy poświęconych Piwnicy przeczytał ich autor Janusz Czerwiec, a następnie symbolicznego otwarcia wystawy, poprzez zapalenie „latarni” piwnicznej, dokonali: Ola Maurer i Tadeusz Kwinta. Zupelną niespodzianką był występ Agnieszki Chrzanowskiej, która wykonała a cappella grecką pieśń.

Zgodnie z tytułem na ekspozycji zaprezentowane zostały archiwalia obrazujące działalność kabaretu, ale także jego związki z Polską Akademią Nauk i Polską Akademią Umiejętności.

Wśród członków obu akademii znajdziemy uczonych różnych dyscyplin naukowych, aktywnie działających i współpracujących z kabaretem, jak choćby prof. Jerzego Vetulaniego (1936–2017), który pod koniec lat 50. prowadził spektakle piwniczne zastępując Piotra Skrzyneckiego w czasie jego wyjazdu za granicę. Natomiast prof. Bronisław Chromy (1925–2017) i Krzysztof Penderecki (1933–2020) byli jednymi ze współzałożycieli kabaretu. Chromy w 2000 roku upamiętnił swoich piwnicznych przyjaciół na pomniku znajdującym się w Parku Decjusza. W auli PAN i PAU odbyło się także wiele wydarzeń poświęconych Piwnicy. W zasadniczej części ekspozycji znajdują się bilety i zaproszenia do Piwnicy oraz liczne programy i materiały repertuarowe. Najstarsze z nich, pisane przez Piotra Skrzyneckiego, sięgają początków kabaretu. Niezwykle ciekawe są liczne rękopisy utworów artystów kabaretu, a także zapisy nutowe legendarnych utworów Andrzeja Żaryckiego, „Skrzypek Hercowicz” i „Cyganka”, Zygmunta Koniecznego „Grande Valse Brillante”, i Piotra Walewskiego „Dezyderaztta” oraz kompozytorów z młodszych pokoleń.

Splot wydarzeń wielokrotnie łączył kabaret Piwnica pod Baranami z Akademią Górniczo-Hutniczą. Artyści Piwniczni występowali dla AGH, a profesorowie wielokrotnie swoje jubileusze obchodzili w Piwnicy. Co więcej, wielu profesorów brało udział w konferencjach i sesjach jubileuszowych poświęconych Piwnicy. W 1976 roku prof. Marian Mięśowicz (1907–1992) był członkiem Komitetu Honorowego Nadzwyczajnej Jubileuszowej Sesji Naukowej z okazji jej 20-lecia. Materiały dokumentujące te wydarzenia można oglądać na wystawie „Piwnica pod Baranami – archiwalia”.



Zaproszenie

Archiwum Nauki PAN i PAU

zaprasza na otwarcie wystawy:

Piwnica pod Baranami – archiwalia

Wernisaż wystawy odbędzie się
dn. 2 października 2024 r. o godz. 17.03
w Archiwum Nauki PAN i PAU
przy ul. św. Jana 26 w Krakowie

W zaproszeniu na wernisaż i plakacie wykorzystano rysunek S. Kudasa



Portret P. Skrzyneckiego – rysunek S. Kudasa



fol. M. Leżańska



fol. M. Leżańska

fol. z lewej: Piwnicznianie – O. Maurer i T. Kwinta – dokonują symbolicznego otwarcia wystawy, poprzez zapalenie lampy z napisem „Piwnica pod Baranami 1956”

fol. z prawej: Piwnicznianie – T. Kalinowska, H. Liszka i B. Micek – w trakcie oglądania wystawy

fol. z lewej: Fragment wystawy

fol. z prawej: Piwniczne programy z lat 50.

Są też utwory Tamary Kalinowskiej, Leszka Długosza, Michała Zabtockiego, Rafała Jędrzejczyka, Mikiego Obłońskiego i Leszka Wójtowicza. Jest rękopis pierwszego hymnu Piwnicy „Leokadia”, do którego słowa napisał zespół Piwnicy pod Baranami, a muzykę skomponował Krzysztof Litwin. Są maszynopisy utworów Wiesława Dymnego, przepisywane przez Barbarę Nawratowicz. Jest piwniczny zeszyt Krystyny Zachwatowicz, zawierający teksty utworów przez nią wykonywanych i programy kabaretów, są zeszyty Janiny Garyckiej zawierające teksty i notatki związane z Piwnicą. W jednym z nich znajdują się trzy szkice do portretu Haliny Liszkowej. Jest kilka wierszy Janusza Czerwca poświęconych artystom piwnicznym. Dokonania kabaretu prezentują licznie zebrane plakaty i prace malarskie, między innymi: Kazimierza Wiśniaka, Kazimierza Madeja, Sebastiana Kudasa, który jest też autorem rysunku wykorzystanego na plakacie oraz Jerzego Skarżyńskiego, Janiny Garyckiej, Bożeny Lutczyn, Kiki Szaszkiwiczowej, Stasysa Eidrigevičiusa, Dariusza Bazacza, Jerzego Napieracza i Barbary Parole, która

wykonała całą serię portretów artystów. Zaskoczeniem jest jedyna znana praca plastyczna Piotra Skrzyneckiego.

Całość ekspozycji dopełniają liczne artefakty związane z poszczególnymi artystami. Zawsze robią wrażenie kapelusze Piotra Skrzyneckiego – tym razem też jest jeden. Ponadto jest jego płaszcz i szalik. Są słynne kapelusze Ewy Wnukowej i złote szpilki, w których premierowo śpiewała „Perwersyjne R”, są wachlarz i chusta Oli Maurer, czerwone rękawiczki Kamili Klimczak, koszula Krystyny Styrny-Bartkowicz z rysunkami Kazimierza Wiśniaka i krawaty Mieczysława Świącickiego. Zobaczyć też można słynny szapoklak Tadeusza Kwinty, w którym w 1960 roku rozpoczął w Piwnicy prezentować monolog „Kaczuszka”, będący jednym z najstojniejszych utworów Piwnicy. Od tego czasu zużył cztery inne, ale ten jest tym pierwszym. Artysta na wernisażu do ekspozycji podarował też jedną ze swoich muszek. Jest jeden z dzwonek Piotra Skrzyneckiego, zrobiony i sprezentowany przez Krzysztofa Litwina. Leszek Wójtowicz ofiarował tekst jednego z ostatnio



fol. H. Sienki



fol. M. Leżańska



fot. Z. Sulima



fot. Z. Sulima

napisanych utworów „Jeszcze zatańczysz” oraz okulary, których do niedawna używał. Jest wiele okolicznościowych medali i innych pamiątek, które koniecznie trzeba zobaczyć. Specjalnie na ekspozycje związane z Piwnicą pod Baranami, w 2023 roku firma Aladyn Bronisław Nowaki i Jarosław Mudyn – wytwarzająca żyrandole, lampy i artykuły z mosiądzu – przygotowała i sprezentowała oryginalną lampę z napisem „Piwnica pod Baranami 1956”, wzorowaną na dawnych trójkątnych numerach wiszących na domach.

Poza artystami, wernisaż zaszczyliła liczna grupa luminarzy życia kulturalnego i naukowego Krakowa, między innymi: Basia Stępiak-Wilk – poetka i pieśniarka, dr Marzena Florkowska – redaktor Radia Kraków, Rita Pagacz-Moczarska – redaktor naczelna „Alma Mater”, dr Jerzy Duda – Wielki Mistrz Rycerskiego Zakonu Bibliofilskiego z Kapitułą Orderu Białego Kraka w Krakowie, Jan Poprawa – publicysta i krytyk muzyczny, Wojciech Długosz – muzyk, syn Leszka Długosza, prof. Józef Opalski i liczna grupa miłośników Piwnicy z AGH z prof. Marią Maj na czele, Zbigniew Sulima –

redaktor „Biuletynu AGH” i pracownicy Biblioteki Głównej AGH. Przybył też najstarszy Piwniczanie i jej współzałożyciel Kazimierz Wiśniak – wybitny scenograf i rysownik. PAN natomiast reprezentowała prof. Barbara Bilińska – wiceprezes Oddziału PAN w Krakowie, oraz prof. Wacław Uruszczak – przewodniczący Rady Naukowej Archiwum Nauki, zaś PAU Anna Michalewicz – Dyrektor Biura i Portfela Projektów. Na wernisaż przybyli także byli dyrektorzy Archiwum Nauki: dr Rita Majkowska i prof. Tomasz Pudłocki. Zauważono też delegację Archiwum Narodowego w Krakowie w osobach: wicedyrektor dr Kamil Follprecht i Lilianny Pochwałskiej. Obecna też była Tsakhiur Urtnasan – Konsul Honorowa Mongolii w Krakowie. Wystawę można oglądać do końca marca 2025 roku w godzinach pracy archiwum. Kustoszem wystawy jest Joanna Laskosz. Wszystkie prezentowane materiały pochodzą z kolekcji Hieronima Sieńskiego i jest to już 26 wystawa poświęcona Piwnicy pod Baranami, przygotowana w oparciu o jego zbiory.

Przybывajcie, przybывajcie, przybывajcie...

fot. z lewej: Skrzypek M. Półtorak, grając piwniczne hymny, rozpoczyna wernisaż

fot. z prawej: Goście wernisażu, od lewej: R. Pagacz-Moczarska, P. Moczarski i M. Florkowska

fot. z lewej: Goście wernisażu

fot. z prawej: Wśród gości wernisażu byli też prof. M. Maj z AGH i prof. W. Marchwica z UJ



fot. Z. Sulima



fot. Z. Sulima